

BLUMENTÁL

Ročník XXI

Číslo 2

Február 2010

POKRSTENÝ, SI ŠLACHTIC!

V nedeľu 10. januára sme slávil každoročný sviatok Krst Pána Ježiša. Sviatok, ktorým liturgia uzatvára vianočné obdobie a dáva nám možnosť zamýšľať sa aj nad našimi krstnými úlohami a zároveň si uvedomiť hodnotu i veľkosť sviatosti krstu v časoch, ktoré túto sviatosť zneužívajú a desakralizujú. Veď v médiách neustále počujeme o krste knihy, CD-čka, auta, lode a iných profánnych predmetov. Tým sa dostáva do povedomia ľudí skreslený a pomýlený pohľad na túto sviatosť, ktorá nespočíva len v obliati vodou, ale je čímsi úplne podstatnejším a hlbším. Zo Svätého písma a z Tradície vieme, že **existuje len krst človeka. Ostatné „krsty“ sú len zneužitím tejto sviatosti.** Krst, aj podľa liturgických smerníc, je predovšetkým rozhodnutie odovzdávať vieru svojmu dieťaťu po celý život a potom snaha krstenca žiť túto vieru a nasledovať Ježiša Krista vo svojom živote.

Vieme, že túto sviatosť ustanovil Pán Ježiš pri svojom odchode z tohto sveta slovami, ktoré adresoval apoštolom: *Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal (Mt 28, 19 - 20).*

Okrem tohto sviatostného krstu z Nového Zákona poznáme aj krst pokánia, ktorým Ján Krstiteľ pokrstil v Jordáne Pána Ježiša. Týmto postojom Ježiš akoby spečatil svoje rozhodnutie stať sa jedným z nás a tak vykúpiť človeka. Nenechal nás samých v zápase s našimi problémami, bolesťami i hriechmi. Vstupuje do vôd Jordána, aby prejavil svoju solidaritu s nami, s každým jedným z nás. Preto nám zanechal aj ďalšie vzácne dary svojej lásky - sviatosti. Katechizmus Katolíckej Cirkvi v bode 1210 učí, že sviatosti sa týkajú všetkých etáp a všetkých dôležitých chvíľ života kresťana: *Dávajú životu viery kresťanov vznik a rast, uzdravenie a poslanie. V tomto je i určitá podobnosť medzi etapami prirodzeného života a etapami duchovného života.* Katechizmus pokračuje: *Svätý krst je základom celého kresťanského života, vstupnou bránou do života v duchu (vitaе spiritualis ianua), ako aj bránou, ktorá otvára prístup k ostatným sviatostiam. Krstom sme oslobodení od hriechu a znovuzrodení ako Božie deti, stávame sa Kristovými údmí, sme začlenení do Cirkvi a dostávame účasť na jej poslaní. Tak sa krst správne a vhodne definuje ako sviatosť znovuzrodenia skrze vodu v slove.*

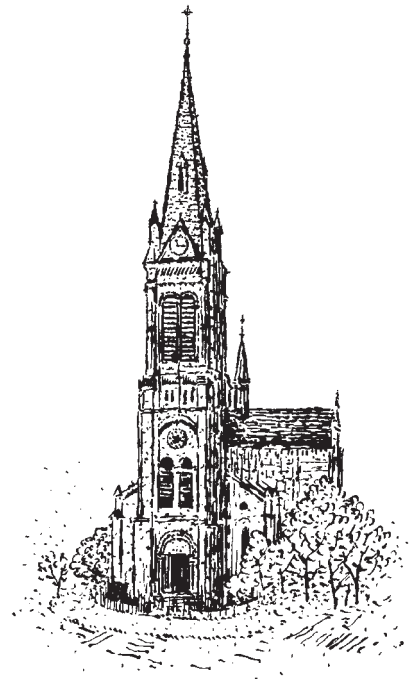
Katechizmus nám ponúka toto dôležité vyjadrenie na hlbšie pochopenie tejto sviatosti. Teda **krst je svätý, je to sviatosť.** Účinkuje skrze ňu sám Boh, Ježiš Kristus! Akým právom ho človek znesväcuje? Veď Boh krstom vstupuje do života človeka, objíma ho svojou láskou a prijíma ho za svojho syna i dcéru. A to nielen na chvíľu, je to večné rozhodnutie Boha, ktoré on nikdy nezruší a náš nezmazateľný duchovný znak. Preto je dôležité zvlášť pri krste dieťaťa, aby si to rodičia veľmi dobre rozmysleli, či sú duchovne pripravení všetky tieto úlohy, ktoré vyplývajú z ich rozhodnutia plniť: odovzdávať vieru a byť príkladom svojmu dieťaťu a nielen si splniť akúsi formálnu povinnosť či tradíciu pokrstiť dieťa, aby mohlo mať sobáš v kostole. Žiaľ, i po dvadsiatich rokoch slobody sme svedkami, že kresťanský formalizmus a povrchnosť v postojoch mnohých ľudí pretrvávajú a okolo seba vidíme veľa pokrstených ľudí, ktorí s kresťanstvom a s vierou vôbec nič nemajú. Možno aj preto nám liturgia ponúka sláviť každoročne sviatok krstu Pána Ježiša a na Veľkú Noc obnoviť si krstné sľuby, aby sme si uvedomili veľkosť i význam nášho krstu, krstu svojich či krstných detí, a dali si otázky: „Ako žijem svoje krstné zasvätenie? Ako naplňam svoje rozhodnutie viesť svoje či krstné dieťa životom viery a kresťanského charakteru? Som preň príkladom? Viem si preň nájsť čas?“ Veď **krst bez viery je len divadlom, znesvätením sviatosti.** Aj Katechizmus Katolíckej Cirkvi nám pripomína, že **krst je sviatosťou viery.** Vo všetkých pokrstených, v deťoch i dospelých má viera po krste rásť. Preto Cirkev ponúka rodičom dôležitú pomoc, krstných rodičov, ktorí majú byť presvedčenými veriacimi, žijúcimi sviatostný život, majú schopní i ochotní pomáhať novopokrstenému na jeho ceste kresťanského života. Je to zodpovedná a celoživotná úloha.

Ako vrátiť úctu a posvätnosť tejto vznešenej sviatosti kresťanskej iniciácie? Je to úloha pre každého z nás. Prvou cestou môže byť **prehĺbenie viery vo sviatostný charakter krstu.** Nebáť sa otvárať oči ľuďom, ktorí stratili toto vedomie a nechápu Kristovu prítomnosť v duchovných účinkoch krstu.

Ďalšou cestou by malo byť **uvedomenie si našej kresťanskej zodpovednosti** za svoj krst, i za krst našich najbližších, našich krstných záväzkov a povinností krstných rodičov. Zároveň by sme si mali každý rok pripomínať (ako narodeniny či meniny) aj deň nášho krstu, keď sme sa stali kresťanmi a boli sme prijatí do Božej rodiny.

A to, čo nám azda najviac chýba, mali by sme si **vybudovať vo svojom srdci zdravú kresťanskú hrdosť.** Nie nadradenosť, ale sebaúctu, teda **vážiť si dar krstu, nehanbiť sa, že patríme Kristovi a nebáť sa vyznávať vieru a pravé kresťanské hodnoty.** Pekne to vyjadril český teológ Ladislav Simajchl: „Každému z nás Boh povedal pri krste: Ty si môj milovaný syn, ty si moja milovaná dcéra. Stvoril som ťa, dal som ti život, si môj a mám ťa rád. Chod’

(Dokončenie na s. 4)

Čo čakáš, Sion, Pána tu?

*Priprav sa, vyzdob komnatu,
maj svetlo viery, nevzdychaj,
prijmi Nevestu, Ženicha.*

*Blažený starček, pozri sa,
uvidíš dieťa Ježiša;
a ohlás spásu národov,
Svetlo, čo vzišlo pohanom.*

*V náručí matky Kristus Pán,
obetuje sa v chráme chrám;
poslúcha zákon Boží Syn,
ten, čo viazaný nebol ním.*

*Ty, Panna, prines obetu:
Syn Otcov aj tvoj syn je tu!
obetuj Bohu aj nás s ním,
veď život za nás položí.*

*Len kráčaj, Panna Kráľovná,
a polož Syna na oltár;
bo on zve všetkých k radosti,
prichádza Spása z výsosti.*

*Nech ti je sláva, Ježišu,
cez večnosť, v ktorej kraľuješ
s Otcom i Duchom presväтым,
že sa dnes ľudstvu zjavuješ. Amen.*

Hymnus na sviatok Obetovania Pána

TAJOMSTVO OBETOVANIA PÁNA V CHRÁME

Štyridsať dní po sviatku Narodenia Pána oslavujeme radostné tajomstvo predstavenia Ježiša v chráme. Východná tradícia obľubuje túto slávnosť ako „sviatok stretnutia“. Ide o stretnutie milujúceho Boha a očakávajúceho vyvoleného národa.

Toto stretnutie v Ježišovi Kristovi dostáva nový eschatologický význam: On je naozaj Ženich, ktorý prichádza naplniť svadobnú zmluvu s Izraelom. **Obetovanie Pána je zároveň sviatkom Panny Márie.** Ona je pre všetkých očakávajúcich s otvoreným srdcom veľkým vzorom učenívosti a pri-

pravenosti na stretnutie s Pánom. Preto je táto slávnosť veľmi vhodná na **oslavu Dňa zasväteného života.** Ikona Márie a Jozefa, ktorý v chráme obetujú Bohu Syna, nás pozýva, aby sme úplne obetovali seba, preto veľa mužov a žien zasväti svoj život Pánovi v chudobe, čistote a poslušnosti pre Božie kráľovstvo.

Po stretnutí a obetovaní veľmi silno vstupuje do popredia **obrad svetla.** Do tajomstva nás vovádzajú Simeonove slová: *Svetlo na osvietenie pohanov* (Lk 2, 32). Kristus je svetlo, slnko vychádzajúce na osvietenie tých, čo sú v tme a tóni smrti.

V tento deň aj my spolu s celou Cirkvou so zažatými sviecami ideme v ústrety *tomu*, ktorý je *Svetlo sveta*, aby sme sa nechali osvietiť jeho jasom a zároveň potvrdili svoju úlohu – byť svetlom pre bratov a sestry. Zažaté sviece, ktorými začíname liturgiu, sú znamením bedlivého očakávania Pána, ktorým je charakterizovaný život kresťana. Zasnivení potom ešte väčšmi svojím obetovaním poukazujú svetu na svedectvo Krista, Slnka, ktoré nezapadá.

Keď ich Simeon poželhal a Márii, jeho matke, povedal: *On je ustanovený na pád a na povstanie pre mnohých v Izraeli a na znamenie, ktorému budú odporovať, a tvoju vlastnú dušu prenikne meč, aby vyšlo najavo zmysľanie mnohých srdc* (Lk 2, 34 – 35). Mária sa tu stáva *znaméním, ktorému mnohí budú odporovať.* **Kritériom kresťana je nielen úplná oddanosť Bohu, ale aj uctievanie Márie ako Božej Matky.** Blahoslaviť ju budú len tí, čo majú učenívité srdce.

Pod rúskom pravej úcty k Otcovi mnohí opúšťajú láskavú ruku Matky. Simeon nás upozorňuje na dve veci. Je rozdiel medzi slovami a skutkami, to, čo je však neviditeľné a nepočuteľné, je naše zmysľanie. Mária si jeho slová uchovávala vo svojom srdci a premýšľala o nich. Mnoho ráz už aj v Starom zákone Boh upozorňuje na srdce, veď nehladá na vonkajšok, krásu, ale na srdce. To je pre biblického človeka sídlo myšlienok, postojov, názorov.

Vďaka Márii a úcte k nej vyjde teda najavo to, čo majú mnohí vo svojich srdciach.

Druhá vec, ktorá je pre Simeona dôležitá, je **Máriino utrpenie spojené s Ježišovým vykupiteľským dielom.** Oni nemali trpieť, keďže nepoznali hriech a boli oslobodení pre budúce zásluhy Ježišovej smrti od dedičného hriechu. Do srdca Panny Márie vniká meč bolesti – tradícia spomína sedem bolesti, lebo sedem je biblické číslo plnosti. Mária je teda celkom preniknutá bolesťou. Toto je ďalší dôvod, pre ktorý mnohí ukážu, čo majú v srdci. Mária, ako dokonalá ikona Krista, je brána k srdcu Boha. Každý, kto nechádza bránou, je zlodej a zbojník (porov. Jn 10, 1).

Pochopiť veľkosť Božej lásky a hĺbku jeho milosrdenstva môžeme vďaka Panne Márii. Ona nosila Božie slovo pod srdcom, ale aj v srdci. Je prototypom veriaceho kresťana. Vojdime teda do Máriinej školy a nechajme sa vovádzať do plnosti poznania Kristovho tajomstva. Držme sa pevne Márie a nestratíme sa na temných cestách dnešného sveta. Ona nás vedie k Ježišovi a aj dnes nám hovorí: *Urobte všetko, čo vám povie.*

Keď sa dnes zahľadíme na Máriu ako do zrkadla, vyjde najavo aj zmysľanie nášho srdca. Aký postoj zaujmeme k nebeskej Matke, taký máme k Ježišovi. Kým prvá Eva počúvala hlas hada a nechala sa zviest na hriech, ktorý ovplyvnil svet, Mária ako nová Eva počúva Boží hlas, odovzdala sa dobrovoľne Pánovi a pripravila tak cestu nekonečnému Milosrdenstvu.

Martin Jarábek

MÁRNOTRATNÝ SYN SA VRÁTIL

Pôstne obdobie, ktoré sa tento rok sa začína 17. februára, pôsobí na nás akosi smutno: Svätá omša vo fialovom rúchu aj v nedeľu bez spevu *Sláva Bohu na výsostiach*, pôstne piesne, príprava na slávenie Pánovho umučenia a na jeho začiatku znak kríža na čelo popolom. Každý rok pred obdobím pôstu sa zamýšľame a možno si kladieme otázku: čo znamená pôst v mojom živote?

Cez celé pôstne obdobie k nám vo väčších či menších obmenách zaznieva Kristova výzva: **Obráťte sa!** hoci v myslí priemerného kresťana sa predveľkonočná príprava väčšinou chápe len ako pôst – možno to vyplýva aj z názvu tohto obdobia liturgického roka. Mnohí z nás si myslia, že keď sa Ježiš štyridsať dní postil na púšti, aj ja sa v tomto období občas zrieknem mäsitého pokrmu, cigariet alebo alkoholu, občas si uložím dobrovoľný pôst, ako sa na dobrego kresťana patrí. Hlavným dôvodom Ježišovho pobytu na púšti však nebol pôst. **Ježiš nešiel na púšť kvôli pôstu, ale kvôli tomu, aby mohol byť sám, ničím nerušený v tichosti so svojim nebeským Otcom.**

Ježiš nepripisoval pôstu prvoradý význam. Keď k nemu prišli farizeji a pýtali sa ho, prečo sa jeho učeníci nepostia, veď aj Jánovi učeníci aj ich učeníci sa postia, Ježiš odpovedal otázkou: *Môžu sa svadobní hostia postiť, kým je ženich s nimi? Alebo,*

keď sa jeden farizej vychvaloval, že sa postí až dvakrát do týždňa, Ježiš ho nijako výnimočne nepochválil. Ježiš teda nepovedal, že by si človek nejakou zmenou na jedálnom lístku mohol náležite uctiť Boha. To preto, lebo pôst má svoj vlastný význam. Ak chceme vedieť, na čo Ježiš kladie hlavný dôraz, môžeme sa vrátiť k jeho výzve: **obráťte sa!** Slovo obráťte sa v slovenčine celkom nevystihuje jeho aramejský význam. Možno ho vysvetlíť napríklad slovami: konať pokánie, plakať, ľutovať. Ako som sa dočítal, ani jedným z týchto spomínaných výrazov sa nedá vystihnúť Ježišovo aramejské slovo „šúb“, ktoré by sme mohli preložiť aj ako – zmeníte svoje zmysľanie, vráťte sa späť na svoje miesto, alebo vráťte sa domov. Táto Ježišova výzva sa teda netýka len jedla, ale celého človeka.

Ježiš svoj výraz obráťte sa najlepšie vyjadruje v podobenstve o márnotrattnom synovi. Známý príbeh – syn už mal dosť po-

hodlného nudného života v otcovom dome, kde mu nič nechýbalo. Dal si vyplatit svoj dedičský podiel a odišiel. V cudzine všetko stratil. Nielen peniaze, ale aj mravnosť a nábožnosť. A keď bol úplne chudobný, všetci ho opustili. Hladný pri válo-ve, z ktorého žrali svine, ktoré pásol, pocítil bolesť nad tým, že pohrdol otcovým domom. Začala v ňom rásť intenzívna túžba vrátiť sa domov, vrátiť sa k otcovi. Nastalo obrátenie. Toto je pravý význam Ježišovho slova obráťte sa.

A teraz prenesme Ježišovu výzvu každý sám na seba. Možno si povieme, neurobil som nič také ako márnotrattný syn. Len sa, prosím, pozrime hlbšie a poriadne. Položme si v duchu ruku na srdce a povedzme – naozaj sme sa nikdy nevzdialili od domu nášho nebeského Otca? Nevzdialili sme sa z miesta, ktoré nám ako Božiemu stvoreniu prináleži? Alebo svojimi postojmi či skutkami, sme neboli neverní nebeskému Otcovi? Neodišli sme z otcovského domu tým, že sme sa dopustili vážneho mravného previnenia, alebo že sme sa vo svojom myslení úplne odpútali od Boha a prestali sme ho rešpektovať vo svojom živote? A ešte jedna, posledná a najdôležitejšia

otázka - nemali by sme sa znova vrátiť na svoje vlastné, nám patriace miesto, na miesto poslušného, verného a oddaného syna alebo dcéry? To je tá hlavná požiadavka, ktorá zaznieva v pôstnom období z úst Ježiša.

Vrátiť sa domov k nebeskému Otcovi, k neviditeľnému, nekonečnému Stvoriteľovi všetkého, čo existuje a priznať si, že sme možno naňho často zabúdali, že sme mu prestávali byť verní a oddaní, a túžiť po ná-

vrate. Základnou náplňou pôstneho obdobia teda je obrátenie, ktoré potrebuje každý. Jeden príbeh hovorí o mužovi, ku ktorému raz prišiel kupec a ponúkal mu svoj tovar. Vyťahoval množstvo vecí, ktoré mal na predaj. Keď to múdry muž videl, povedal mu: „Ako ryba zahynie na suchu, tak aj ty zomrieš, ak sa necháš omotať vecami tohto sveta. Tak, ako ryba pre svoj život potrebuje vodu, ty potrebuješ samotu.“ Keď to kupec počul, zdesene sa ho opýtal:

„To mám nechať obchody a vstúpiť do kláštora?“ „Vôbec nie“, odpovedal múdry muž, „obchody si pokojne nechaj, ale neboj sa vstúpiť do seba.“ Toto je „šúb“. Vstúpiť do seba, obrátiť sa. Aj Ježiš nás na začiatku pôstneho obdobia vyzýva, aby sme sa obrátili a vstúpili do seba. Máme na to štyridsať dní! Povzbudzuje nás aj Písmo: *Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo, kajajte sa a verte evanjeliu.*

Spracoval Marián Bér

ČO DARUJEME?

Bola štiplavá zima. Pastieri sa zohrievali okolo ohňa. Správa o narodení nového kráľa, ktorú im práve zvestovali žiarivé bytosti s krídlami, ich rozrušila. Chceli sa ísť naňho pozrieť a pokloniť sa mu, vyprosiť si od neho zdravie a pokoj. Aj Filip, chlapec, ktorý sa u pastierov zaučal, počul o anjeloch a dumal, aký dar priniesie betlehemskému Dieťaťu. No, ak odídu všetci pastieri, kto bude strážiť ovce? Nemohli ich nechať samé.

Nikto z nich však nechcel ostať. Každý túžil vidieť novonarodeného Kráľa. Jednému z pastierov zišlo čosi na um: Ovečky zostane strážiť ten, kto nesie najľahší dar.

Priniesli k ohňu váhy.

Prvý položil na váhy veľkú nádobu plnú mlieka a pridal veľký kus syra. Druhý priniesol veľikánsky hrniec medu. Tretí s fúčaním zložil na váhy objemnú otep raždia, ktoré malo vyhriať maštal'ku na dlhý čas. Zostal už len Filip. Chlapec smutne hľadel na svoj malý lampáš, jediné bohatstvo, ktoré mal. To bol darček, ktorý chcel priniesť Dieťaťu. Ale bol taký ľahučký. Chvilu váhal. Potom sa odhodlane posadil na váhy s lampášom v ruke a povedal: „Ja som dar pre Kráľa! Dieťaťko, čo sa práve naro-

dilo, určite potrebuje niekoho, kto podrží lampáš namiesto neho.“ Okolo ohňa zavládlo hlboké ticho. Pastieri hľadeli na chlapca na váhach, zarazení jeho slovami. Jedno bolo isté: Filip v nijakom prípade nezostane strážiť ovce. (*Dar si ty, nie veci, ktoré prinášaš*, Bruno Ferrero, *A kvety jednoducho kvitnú*, Vydavateľstvo Don Bosco, Bratislava, 2008.)

Keď sme boli prvákmi v seminári, pán špirituál nám odporučal knihu Johna Powela - *Kto prvý hodí kameňom*. V nej ma oslovila myšlienka daru. Vyznieva asi takto: Dostávame veľa darov a možno sú aj mnohé z lásky. Ale všetky tie knihy, parfumy, zlato a neviem čo ešte; ale všetky tie

veci, akokoľvek by boli drahé, nie sú a nebudú darom lásky, môžu byť len prejavmi našej lásky. Dar lásky môže a je len a len jediný, a to je dar seba samého.

Toto je dôležité zistenie v živote každého z nás. Pokiaľ neprídeme sem, pokiaľ sa nerozhodneme prestať dávať náhrady, ale dať seba samého, dovtedy hráme divadlo. Možno síce v drahých maskách, no stále divadlo.

Vianoce boli sviatkami, kedy sme dávali a dostávali dary. Sme pred pôstom a Veľkou nocou, a pohľad na Kristov kríž prináša otázku: Som schopný dať seba samého? Svoje predstavy, svoje túžby a chcenia?

Ak chceme prežívať svoje vzťahy doma, v škole, v práci, pri povinnostiach, pri zábave, neexistuje iná cesta ako cesta darovania. No nie darčekov, ale seba samého.

Pokúsme sa v tieto dni zamyslieť: Čo naozaj darujeme? Prinášame váhy, či sme už objavili Filipov dar? **Andrej Kalamen**

TRI POHĽADY NA DIELO SV. CYRILA A METODA

Ani tento rok to nebolo inak. V čase, keď sa blíži sviatok svätých Cyrila a Metoda ako spolupatrnov Európy, nepriatelia Cirkvi a kresťanstva sa opäť ozývajú. V tieto dni sme si mohli v tlači prečítať, že naši vierozvestovia boli až do devätnásteho storočia pokladaní za heretikov, a až potom ich Cirkve očistila.

Čo hovoria historici?

Potvrdzujú, že autor týchto slov nepozná skutočnosť, alebo verejne zavádza v snahe priradiť sa k tým, ktorým veľmi prekáža, že po štyridsiatich rokoch náboženského útlaku a po aj dnes neutíchajúcich obviňovaniach, osočovaniach a znevažovaní Cirkvi, Cirkve na Slovensku žije. Pre tých, ktorí nepravdy v našej tlači spochybňujú, spomenieme dve všeobecne známe udalosti svedčiacie o postoji pápežov vtedajších čias k solúnskym bratom:

„Pápež Hadrián II. v slávnostnom sprievode mnohých duchovných, mešťanov a rímskeho ľudu vyšiel v ústrety Konštantínovi a Metodovi prichádzajúcim do Ríma s pozostatkami sv. Klimenta, a po preskúmaní ich kníh a učenia, na znak schválenia slovanského jazyka ako štvrtého liturgického jazyka (r. 867), položil ich knihy na oltár“ (porov. napr. Ján Hnilica: *Svätí Cyril a Metod horliví hlásatelia Božieho slova a verní pastieri Cirkvi*, Bratislava, Alfa 1990).

Druhá udalosť, o ktorej hovoria historické záznamy, ale aj listy pápeža Jána VIII.

Metodovi, sa týka cesty arcibiskupa Metoda do Ríma, na ktorú sa vybral po rozličných obžalovaniach neprajníkov slovanskej liturgie i jeho samého. Vyberali sme citát z knihy *prof. Antona Bagina: Spolupatróni Európy - Co patrons of Europe* (Mabuto press Banská Bystrica 1992, str. 47): „Pápež Ján VIII. pozorne vypočul žiarivú reč Svätoplukovho vyslanca Zemežizna. Na rímskej synode starostlivo preskúmal účinkovanie a učenie arcibiskupa Metoda. Slovanský arcibiskup pred zhromaždenými biskupmi a teológmi vysvetlil, čomu veri a čo učí on i jeho učeníci. Metodovo vystúpenie nedopadlo tak, ako si to predstavovali jeho odporcovia a protivníci; zdá sa, že očakávali zosadenie Metoda. **Ján VIII. však nenašiel v učení slovanského arcibiskupa nijaké bludy**, ba súhlasil aj s tým, aby sa v slovanskej provincii za určitých podmienok slávil bohoslužby v slovanskom jazyku. Arcibiskup Metod dosiahol v Ríme skvelé víťazstvo. Pápež ho potvrdil v hodnosti arcibiskupa a potvrdil mu aj iné privilégiá, istotne i hodnosť pápežského legáta v slovanských oblastiach.“

Ak boli teda a sú okolo Metoda nejaké ťažkosti a útoky na jeho učenie, na neho samého a na jeho učeníkov, nemali a nemajú pôvod v ich bludnom učení, ale v osočovaní v priebehu dejín aj dnes. Ťažkosti a problémy mu spôsobili neprajníci Slovanov, slovanskej liturgie a Cirkvi.

Súčasný hlas z Ríma

„Pred krátkym časom som mal možnosť zúčastniť sa na odhalení nových vitráží v jednom z talianskych chrámov. Na vitráži boli zobrazení sv. Cyril a Metod. V tejto súvislosti som si uvedomil niekoľko skutočností. Čo je to vlastne vitráž? Prvá spontánna a jednoduchá odpoveď by bola: je to obdivuhodné a technické umelecké dielo, ktoré dovoľuje svetlu slnka preniknúť do vnútra budovy. Prenikajúce svetlo oživuje farby, osvetľuje vnútorný priestor, dáva mu život, mení ho...“

Na vitrážach postavy svätcov dovoľujú preniknúť svetlu, zaplavujú chrám svetlom. Svetlo oživuje postavy svätých, a ich farebné postavy nám dovoľujú, aby sme ‚videli svetlo‘. Naše oči nie sú schopné pozeráť priamo do slnka, ale keď pozeráme na vitráž, vidíme postavy a vnímame svetlo bez toho, aby sme mohli oddeliť jedno od druhého. Tým istým spôsobom môžeme chápať život svätých v dejinách Cirkvi.

Prostredníctvom ich životov, cez ich príklad vnímame Kristovo svetlo. Je to Kristus, ktorý osvecuje svoju Cirkev svojím svetlom, ale koná tak skrze životy svätých, ktorí sú svedkami a nositeľmi svetla. Svetlo však preniká cez vitráže v oboch smeroch. Cez ne osvetľuje slnko vnútro chrámu, Cirkvi. V noci zasa zvnútra osvetleného chrámu cez vitráže, cez postavy svätcov, preniká svetlo von. Aj tí, čo stoja v tme, mimo osvetleného chrámu, môžu cez tieto žiariace postavy zachytiť niečo zo svetla vyžarujúceho z Božieho domu.

V *Pochvale Cyrilovi Filozofovi, ktorú zložil jeho učeník sv. Klement, čítame: Hľa zasvitla nám, milovníci Krista, svätožiarna pamäť prebáženého otca nášho Cyrila, nového apoštola a učiteľa všetkých krajín, ktorý pobožnosťou a krásou zasvietil na zemi ako slnko trojnásobného božstva žiarami celý svet osvecujúc... Zehnám presvätku tvár tvoju ožiarenu Svätým Duchom, ktorou mojej tvári svetlo poznania zasvitlo a lesť mnohobožstva vykorenila sa. Zehnám svätožiarnu tvoje oči, ktorými naša slepota odňatá bola a svetlo poznania Božieho zasvitlo.*

Tieto slová vo svojom referáte na tému: *Dielo ThDr. Mons. Antona Boteka vo svetle cyrilometodskej misie. Prínos sv. Cyrila a Metoda pri budovaní Európy* predniesol Mons. Cyril Vasil' SJ na vedeckej konferencii s medzinárodnou účasťou v Bratislave 13. novembra 2009 na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity pri príležitosti prezentácie Nového prekladu Svätého písma s komentármi Jeruzalemskej biblie Mons. ThDr. Antona Boteka, pápežského preláta, člena Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme (porov. Zborník z konferencie s. 125 - 130). Žiaľ, nemôžeme odcitovať podstatnú časť referátu, v ktorom autor hovoril o prínose svätých slovanských vierozvestov pri budovaní duchovnej kultúry našich národov a cez ne aj celej Európy. Dotkol sa ich prínosu z pohľadu vzťahu k vede a kultúre, dialógu s islamom a judaizmom, ekumenického rozmeru ich diela i otvorenosti voči iným národom. V závere svojho referátu povedal:

„Ak sme v úvode uviedli príklad a obraz vitráže ako prostriedku na komunikáciu svetla, a obraz sv. Cyrila a Metoda ako

tých, cez ktorých toto svetlo preniká do vnútra chrámu - Cirkvi a z osvetleného chrámu v noci zasa do okolitého sveta ponoreného do tmy - ten istý obraz môžeme použiť aj pri biblickom diele Mons. Antona Boteka...“

Ak v súčasnosti najvyššie postavený predstaviteľ slovenskej Katolíckej cirkvi v Ríme Mons. Cyril Vasil' použil krásny obraz prenikajúceho svetla vitrážami chrámových okien cez postavy našich svätých vierozvestov a hovoril o nich pri takejto vzácnej príležitosti, pripomenul, že „práve oni cez preklad Svätého písma otvorili Božie slovo Slovanom, našim predkom, zardili ich do duchovného kontextu kultúrneho sveta, a otvorili im pokladnice múdrosti a duchovného bohatstva.“

Nedovoľme teda znevažovať dielo tých, cez ktorých, ako hovorí autor: „Ani ten najzatvrdlivejší zástanca laicizmu nemôže poprieť význam tohto dedičstva pre celú európsku, ba svetovú kultúru...“

Pripravila X. Duchoňová

CHOĎ A ROB PODOBNE

Cestovatelia si najali domorodých nosičov a predierali sa šesť dní džunglou. Na siedmy deň si nosiči sadli a nechceli sa pohnúť ďalej. Cestovatelia nechápali, mysleli si že chcú vyššiu mzdu, tak im ju ponúkli, len aby boli čím skôr v ciele. Domorodci odmietli odmenu a sedeli ďalej. Nájomcovia mzdu zvyšovali, ale nič nedosiahli. Nakoniec ich napadlo opýtať sa domorodcov, prečo nechcú pokračovať v ceste. Tlmočník im to vysvetlil takto:

„Viete, naše telá sa ponáhľali, ale naše duše nevládali, preto zaostali. Tak ich teraz musíme počkať, aby sme mohli pokračovať ďalej v ceste.“ Domorodci boli pohania, ale ctíli Boží zákon vpísaný do srdiec všetkých ľudí, že po určitom čase fyzickej námahy sa treba venovať aj duši, aby bol celý človek v pohode. Nesúlady medzi telom a dušou býva často príčinou nášho smútku, nervozity, nepokoja a únavy. Materiálny rozvoj napreduje rýchlejšie, ako sme schopní vnútorne sa mu prispôbiť. Nemusíme dlho túžiť po nejakej veci, kým ju dostaneme. Jednoducho si ju kúpime. Jeme, hoci nie sme ešte hladní, pijeme aj bez pocitu smádu a nielen vodu; keď nám je zima, hneď sa oblečieme, všetko máme na dosah ruky, svoje potreby uspokojujeme v predstihu, len aby sme mali vo všetkom pohodlie. Ale čo naša duša? Potreby tela uspokojíme skôr ako naša duša vyvinie a precíti túžbu po niečom. Lenže potom sa z nadobudnutého dobra nedokáže potešiť, lebo prišlo skôr, ako si ho vysnívala, vytúžila a uvedomila. S tým súvisí vlastnenie nekonečného množstva vecí, od ktorých sme potom závislí. A závislosť nás oberá o slobodu a radosť.

Dôkazom toho je aj stretnutie Ježiša s bohatým mladíkom, ktoré bolo obsahom ďalšej časti Lectio divina otca arcibiskupa Stanislava Zvolenského. To stretnutie sa začalo túžbou a nadšením mladíka kráčať za Ježišom, lebo sa cítil povoláný tým, že zachovával všetky Božie prikázania. Skončilo sa však smútkom, lebo mladík nedokázal splniť poslednú podmienku, ktorá znela: *ak chceš byť dokonalý, choď, predaj, čo*

máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma. Mladík mal veľký majetok a bolo mu ľúto vzdať sa ho, prejavil sa ako egoista, bol závislý na majetku. Neveril, že keď pôjde za Ježišom, Boh sa o neho postará, nič nestratí, naopak, môže len získať. Mladíkovi sa cena zdala priveľká, súlad medzi telom a dušou bol narušený, preto smutný odišiel.

Čo Ježiš žiada od nás? Neprestupovať Božie zákony nemá byť vrcholom nášho snaženia, má byť samozrejmosťou, ktorú Boh ustanovil v náš prospech, aby sme boli v živote šťastní. Túžba nasledovať Ježiša aj v našom srdci vyvoláva boj, boj medzi dušou, ktorá túži a chce Ježiša nasledovať, a telom, ktoré ju presvedčuje, že je to ťažké, že to nedokáže. Boj s našim egoizmom, za ktorým sa skrýva pohodlnosť, lenivosť, hrabivosť, nepravosť, nevera, požívačnosť, nadradenosť, netolerantnosť. Premôcť svoj egoizmus, oslobodiť sa od závislosti na hmotných veciach, vedieť si odriekať, obetovať sa, to všetko nás priblíži k Bohu viac ako len dodržiavanie zákonov. Kráčať pokorne za svojim Bohom, milovať svojho bližného ako seba samého, správať sa k ostatným tak, ako chceš, aby sa oni správali k tebe. To všetko je tá správna cesta, ktorú Ježiš naznačil bohatému mladíkovi, a ktorú určil aj nám. Len potrebujeme mať otvorené srdce, srdce dieťaťa, aby nás Duch Svätý zasiahol svojou mocou a pomohol nám tú svoju cestu správne pochopiť.

Brazílsky spisovateľ Paulo Coelho má vo svojich úvahách tento príbeh: „S manželkou sme ju videli na rohu ulice na Co-

pacabane. Mala približne šesťdesiat rokov, sedela na invalidnom vozíku a v dave ľudí vyzerala stratená. Manželka jej ponúkla pomoc. Prijala ju a požiadala nás, aby sme ju odviezli na ulicu Santa Clara. Na invalidnom vozíku mala zavesených niekoľko igelitových tašiek. Cestou nám povedala, že v nich má celý svoj majetok, spáva pod markízami obchodov a žije z dobročinnosti iných. Prišli sme na určené miesto, kde už postávali zobráci. Žena vybrala z igelitovej tašky dve škatule trvanlivého mlieka a podala im ho. **Keď sú ľudia štedrú k mne, aj ja musím byť štedrú k ostatným,** konštatovala.“

Boh nám vždy poskytne dost príležitostí prejavíť svoju ochotu pomáhať, obetovať sa a víťaziť nad svojim egoizmom. Ale až keď túto príležitosť využijeme, pochopíme a pocítíme jej plody. Nekonečnú radosť a spolupatričnosť s bližnými, s ľuďmi tejto planéty, vďaka ktorým môžeme aj my splniť Boží príkaz „**choď, podeľ sa s tým, čo máš a nasleduj ma**“.

Taňa Hrašková

(Dokončenie zo s. 1)

a poslúchaj môjho Syna, Ježiša, drž sa jeho evanjelia. Budeš počuť od ľudí i iné rady. Budú ti hovoriť, že dobrota je slabosť, že silný je ten, kto je tvrdý. Budú ti hovoriť, že poctivosť je nerozum, že múdry je ten, kto kradne. Budú ti hovoriť, že viera v Boha je zastaraný prežitok, že moderný je ten, kto na Desatoro neberie ohľad. Budú ti hovoriť veľa proti Ježišovmu evanjeliu, ale ty buď hrdý na to, že si pokrstený, že si šľachtic. Krstom si sa stal dieťaťom kráľa neba i zeme, šľachticom ducha. A to zaväzuje: žiť vždy ako šľachtic ducha, ušľachtilo, ako sa patrí na kresťana. Povedzte, nemá život nás, kresťanov krásny zmysel a poslanie?“

Váš farár Andrej Fordinál

ROZHOVOR PO ROKOCH

• **Prešlo vyše osemnásť rokov, čo ste, pán dekan, ako mladý kňaz tri roky po vysviacke prišli do našej farnosti. Pamätáte sa ešte, s akými pocitmi ste prichádzali a ako Vás privítali a prijali Vaši spolubratia a Blumentálcí?**

- Moje preloženie zo Šurian do Blumentálu sa udialo uprostred leta a bolo pre mňa prekvapením. Práve v tých dňoch som bol plne ponorený do organizovania dekanátneho stretnutia mládeže na Mariánskej Čeladi, kde sa zišlo okolo tristo mladých ľudí na trojdňové stretnutie. Nebolo to ľahké všetko prenechať iným a prísť viac-menej ako hosť na stretnutie. Ale taký je kaplánsky a kňazský život. Veľmi dobre sa pamätám, že na sviatok Premeneňia Pána - 6. augusta 1991 som s malou dušičkou hľadal vstupnú bránu na blumentálsku faru, kde ma už očakávali pán farár Herényi a pán kaplán Adamus. Večer mi pán kaplán Adamus predstavil povinnosti, ktoré ma vo farnosti čakajú. Určite viete, že má dar reči a vie niekedy veci trochu zveličiť a nadsadiť, a tak aj mne predstavil prvý večer tzv. „katastrofický scenár“ obrovského množstva práce, pri ktorej nebude vôbec času na oddych a súkromie. Nebolo mi všetko jedno a mal som veľké obavy, že to nevládnem a nedokážem pôsobiť v takej veľkej farnosti a pre takých náročných farníkov. Dnes sa už nad tým pousmejem. Nasledujúce dni potvrdili, že tam, kde je dobrá spolupráca kňazov, určitá jednota a porozumenie, tam sa aj namáhavá práca dá vykonávať s radosťným duchom. Čoskoro sme pod vedením pána farára vytvorili tím, na ktorý si s vďačnosťou spomínam.

• **Bolo krátko po zmene režimu a ešte stále v ľuďoch prevládala eufória z nadobudnutej náboženskej slobody. Blumentál býval často zaplnený do posledného miesta. Ako ste sa cítili v chráme, ktorý neraz „praskal vo švíkoch“ a prečo opadlo to nadšenie, keď chrámy sa pomaly vyprázdňujú a útoky na Cirkev sú opäť evidentné.**

- Preplnený kostol, zvlášť na nedeľných svätých omšiach nebol zvláštnosťou. Mnohí vtedy hľadali svoj vzťah k Bohu a Cirkvi. Možno mnohé očakávania boli nereálne, ale v každom prípade to bola veľká príležitosť pre Cirkev, pre všetkých kňazov, aby predovšetkým svojim životom a vernosťou hodnotám evanjelia ponúkli alternatívu spokojného a usporiadaného života v jednote s Bohom. Nie som kompetentný vyňať nejaké hodnotiace správy o tom, ako sme využili ponúkané príležitosti. Domnievam sa, že v určitých koncepčných a strategických záležitostiach sme nedokázali konať s potrebnou pastoračnou víziou a nie vždy sme boli duchovne transparentní, aby sa sila a krása života s Bohom stala prítlačivou pre tých, čo stáli na okraji Cirkvi, možno s krstným listom v rukách, ale bez osobného vzťahu s Bohom. Svätý Otec Ján Pavol II. po páde železnej opony často

zdôrazňoval, že cirkvi, ktoré boli očistené prenasledovaním a obohatené hrdinskými svedectvami mnohých mučeníkov, môžu priniesť nové duchovné obrodenie pre celú Európu. Žiaľ, môžeme konštatovať, že táto túžba veľkého pápeža v mnohých oblastiach ostala nenaplnená. Kostoly sú čoraz prázdnejšie nie preto, že starí ľudia vymierajú (čo je prirodzené), ale preto, lebo mladí a stredná generácia našli svojho boha mimo kresťanstva. Dnes vládne aj medzi pokrstenými kresťanmi božstvo peňazi, mamony, blahobytu a pôžitku za každú cenu. Jediným kritériom je zisk, úspech a kariéra. Obrovský morálny relativizmus a subjektivismus spôsobili, že človek sa sám sebe stal bohom a vstupuje do kompetencií Stvoriteľa. To sa nemôže skončiť dobre, preto Ján Pavol II. tak často varoval pred civilizáciou smrti.

• **Vašou srdcovou záležitosťou boli deti, tak Vám pán farár Herényi zveril sväté omše s účasťou detí. Ako si spomínate na chvíle slávania Eucharistie s deťmi?**

- Sväté omše s účasťou detí boli mojou „srdcovkou“. Jedna z prvých otázok na pána farára po nástupe do farnosti bola, či sa slávia takéto sväté omše. Dovtedy bývali sväté omše zvlášť len pre mládež. Pán farár bol veľmi otvorený pre túto myšlienku, a tak sme zaviedli sväté omše s účasťou detí v nedeľu o 10,30 h. Dodnes sú to pre mňa asi najkrajšie spomienky na „Blumkáčov“, na malé i veľké Božie deti, ktoré pravidelne navštevovali túto svätú omšu. Bolo pre mňa veľmi zaujímavé, že občas za mnou prišli aj ľudia skôr narodení a ďakovali mi za spôsob, akým som sa prihováral deťom, pretože sa tie slová dotýkali aj ich životov či viery a ich vlastného detstva. A tak som vnímal, že toto spoločenstvo vytvára duchovnú rodinu aj vďaka nenápadnej, ale usilovnej práci rehoľných sestričiek Gabriely a Kornélie, ktoré pôsobili ako katechétky vo farnosti. Neskôr vznikol detský spevok, ktorý spevom spetroval tieto sväté omše. Cez prázdniny sme aj vďaka podpore Farskej charity organizovali pre deti týždenný pobyt v prírode a neskôr vznikla myšlienka letných prímestských táborov. Tieto sväté omše som chodil slúžiť ešte dva roky potom, čo som už nepôsobil vo vašej farnosti. Som vďačný Pánu Bohu za túto skúsenosť byť blízko deťom a zároveň objavovať dieťa v sebe, lebo „ak nebudete ako deti“....

• **Zachovali si deti vo Vašom srdci ešte to miesto, ktoré zaujímali pred rokmi? Citujem Vaše slová: „Hovorí sa, že na svete sú tri najkrajšie veci: Hviezda obloha, rozkvitnutá lúka a nevinné detské oči.“ Nachádzate ešte aj dnes v detských očiach tú krásu a nevinnosť ako pred rokmi? Nepokazil ich dnešný svet, s ktorým sú denne konfrontované, neukracuje ich to o krásny detský svet?**

- Touto otázkou ste sa dotkli citlivého miesta v mojom pastoračnom pôsobení. Do farnosti Topoľčany som nastupoval po jedenástich rokoch strávených v Kňazskom seminári v Bratislave. Moje poslanie bolo špecifické a počas týchto rokov som

sa orientoval na pomoc vo formačnom procese seminaristov. Počas tohto obdobia som vypadol z bežného pastoračného života kňaza vo farnosti. Situácia v teréne sa za tých jedenásť rokov veľmi zmenila, predovšetkým v postojoch mladých a strednej generácie k životu viery. Netajím ani pred mojimi farníkmi, ktorí to so mnou vydržali už sedem rokov, že najväčším sklamaním vo farnosti sú pre mňa deti a mládež. V roku, keď som sa stal farárom, pripravovalo sa na prijatie sviatosti birmovania vyše tristo deviatok. Keď som mal možnosť bližšie spoznať ich stav, ich postoje a hodnoty, ktoré vyznávali, cítil som sa bezmocný pred masou pokrstených, ale prakticky neveriacich mladých ľudí, ktorí ma silou mocou presvedčali, ako túžia prijať sviatosť birmovania a birmovka sa pre nich stala slávnostnou rozlúčkou s kostolom a s Pánom Bohom. Aj postoje prvoprijímajúcich detí k svätým omšiam, k životu viery boli často veľmi smutné. Je zrejme, že deti sú obrazom svojich rodičov a rodinnej situácie, v ktorej vyrastajú. Tak ich stav poukazuje na obrovskú morálnu krízu rodín a manželstiev. V našej farnosti páni kapláni slúžia sväté omše za účasti detí, máme „erko stretká“ a rôzne iné podujatia pre deti. Na týchto akciách sa zúčastňujú vždy tie isté deti a na našu farnosť je to veľmi malý počet. Usilujem sa ešte stále vnímať krásu v detských očiach, ale čím som starší, tým je to pre mňa ťažšie. Rôzne sklamanie zrejme aj na mne zanechali svoje stopy. Mám pocit, že prestávam rozumieť ich svetu a som z toho trochu znepokojený.

• **Spomínate si ešte na Blumka (vtedajšie deti isto na naňho nezabudli), aký osud ho stihol?**

- Akoby som mohol zabudnúť. Celé jeho meno bolo Bájkoľev Blumko z Blumka... inak je pôvodom Rakúšan. Dostali sme ho v zásielke hračiek z Rakúska. Hneď mi padol do oka, a tak sme sa skamarátili. Mám ho stále odloženého, medzičasom, keď som ho používal na svätých omšiach pre deti cirkevnej školy trochu zmenil identitu, bol premenovaný na Topka z Topoľčan. Lienku, ktorú nosil ukrytú pod baretkou ešte stále nosí, môžem potvrdiť, že je stále fešák a nestarne... aspoň niekto....

• **Po roku Vám otec arcibiskup zveril väčšie „deti“, výchovu poslucháčov bohosloveckej fakulty...**

- S odstupom času chápem a vnímam jedenásť rokov prežitých v seminári ako formátor ako veľkú príležitosť, ktorú mi Pán Boh ponúkol. Nebolo to ľahké, zvlášť ak som nastúpil do seminára, v ktorom ešte v poslednom ročníku boli seminaristi, s ktorými som prežil ako bohoslovec jeden rok. Pozerali na mňa ako na „kaplána z Blumentálu“, ktorý môže ešte tak detičkám niečo povedať. Prvý rok som bol vo funkcii prefekta, ktorý bol niekedy medzi seminaristami vnímaný ako policajt, lebo jeho úlohou je aj určitá kontrola. Bola to pre mňa zaujímavá skúsenosť, ktorá sa po roku úplne zmenila, stal som sa špirituálom. Zrazu mojou úlohou bolo duchovne

sprevádzať seminaristov. Táto zámena úloh nebola ani pre mňa, ani pre seminaristov ľahká, aj keď priznám, že úloha špirituality bola pre mňa prijateľnejšia. Postupne som prijal túto veľmi dôležitú úlohu – stáť pri rozličných krížovatkách, ktorými musia budúci kňazi prejsť. Som vďačný všetkým seminaristom, ktorí mi otvorili tajomstvá svojej duše, svojej cesty hľadania, ale i pochybností a neistoty, svoje víťazstvá i pády. Doteraz je to pre mňa nenahradiiteľná skúsenosť, mal som možnosť akoby kráčať veľmi rozmanitými cestami povolania, ktorými Boh viedol týchto mladých ľudí. Je to vždy úžasný zážitok stáť pred tajomstvom životného príbehu a viery druhého človeka. Chcem veriť, že som aspoň trošku mohol byť užitočný pre desiatky dnes už kňazov v našich diecézach.

• **Ste farárom v Topoľčanoch a topoľčianskym dekanom. Spomínate si ešte na Blumentál? Nesiete si ešte ako odkaz vo svojom kňazskom živote?**

– Ročné pôsobenie v blumentálskej farnosti mi rozšírilo určité horizonty mojej pastorácie. Takáto veľká farnosť má svoje špecifiká. Nemyslím len na tých dvadsaťtri pohrebov, ktoré som odsľúžil za päť dní či na rozmanité kauzy vo svätej spovedi, ale i na špecifické spektrum návštevníkov bohoslužieb, pred ktorým som mal rešpekt. Nie je jednoduché kázať pred náročným publikom. Pastoračné zásady pána farára ovplyvnili môj kňazský život. Pre mňa a

moje kňazské pôsobenie je čas strávený v Blumentáli veľmi obohacujúci.

• **Dosť často ste hovorievali o bolesti. Pre náš farský časopis ste povedali: „Pre nás veriacich je veľkou posilou skutočnosť, že v bolesti nie sme sami, že očami viery môžeme pochopiť – aj keď je to neraz ťažké – že aj utrpenie je dar, pretože nás vlastne očisťuje a pomáha nám lepšie pochopiť druhých. Od čias Vášho pôsobenia v Blumentáli isto mnohí zažili, alebo boli svedkami nejednej bolesti. Aký je Váš odkaz trpiacim na jednej strane, a tým šťastnejším na strane druhej?**

– Utrpenie a bolesť sú súčasťou našich životov. Známy filozof a lekár P. Strauss tvrdí, že bolesť je súčasť životného konceptu. Je najvernejší sprievodca našich životov, je neodmysliteľnou a neodstrániteľnou kategóriou. Dá sa pochopiť, precítiť, ale nedá sa do nej preniknúť. Bolesť je jedna zo záhad ľudského bytia, je tajomstvom. Utrpením sa ponárame do tohto tajomstva a často by sme najradšej utiekli, ale nevládzeme toľko bežať a nemáme také dobré nohy, aby sme pred bolesťou ušli, ona si nás nájde, a keď príde, treba sa skloniť, možno nás chce niečomu naučiť. Existenciálna krehkosť nášho bytia je najviac zrejme práve vo chvíľach bolesti. Bolesť a utrpenie nás učia pokore a dôvere. Pre veriaceho kresťana je utrpenie príležitosťou skočiť do ľudskej prázdnoty a ničoty a veriť, že táto ľudská skúsenosť je cestou, pri ktorej sa očisťujeme od balastu nášho

sebectva a zároveň kríž v akejkoľvek podobe je šancou stretnúť Boha. Chcem povzbudiť všetkých trpiacich, aby nestrácali vieru, že táto ich skúsenosť je súčasťou Božieho plánu s nami. Tým, ktorí momentálne kráčajú chodníkmi šťastia a úspechu, chcem pripomenúť, aby nezabudli byť vďační Darcovi všetkých darov.

• **A Váš odkaz bývalým deťom, ktoré ste formovali, dospelým, ktorým ste sa denne prihovárali v kázňach, ale aj tým, ktorým je Blumentál domovom dnes?**

– Náš život veľmi rýchlo letí a preto využijeme každú chvíľu tak, aby sme sa stali darom pre iných. Čím dlhšie žijem na tejto zemi, tým väčšími si uvedomujem pravdivosť slov sv. Pavla: bez lásky by som ničím nebol... Naozaj akokoľvek úspešný život, v ktorom chýba schopnosť milovať a byť milovaný, je prázdny. Pravdivé je tvrdenie, ktoré som kdysi počul: Život je trochu času, ktorý bol darovaný našej slobode, aby sme sa naučili milovať. Nechcem Vám všetkým, ktorí čítate tieto riadky, priat' ani veľa zdravia, aj keď ho často máme málo, ani veľa úspechov, lebo tie niekedy vedia zničiť charakter človeka, ani veľa bohatstva, pretože práve ono vie človeka urobiť prázdny, ale chcem vám popriať veľa odvahy milovať Boha nadovšetko a svojich blízkych ako seba samých a v láske nájsť zmysel svojho života.

Za rozhovor a úprimné slová pánu dekanovi **ThLic. Mariánovi Draguňovi**, nášmu bývalému kaplánovi ďakuje **X. Duchoňová**

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Dostal som veľmi zaujímavý mail od čitateľky nášho farského časopisu. Rezonovala v ňom otázka: „Neustále sa vypalujú kresťanské chrámy v prevažne moslimských krajinách. Nikde som nenašla protest zo strany kompetentných v Štrasburgu alebo v Bruseli, ale rovnako mi chýba aj vyjadrenie našich štátnych činiteľov. Ale keď niekto, pritom stačí, aby to bol iba jeden jediný človek, dá podnet na Európsky súd pre ľudské práva, že kríž naruša jeho právo nevidieť ho na verejnosti, tak sa kríže musia odstrániť! Na druhej strane, keď sa moslimský chlapec sťažuje, že sa v škole nemá kde modliť, Ústavný súd Spolkovej republiky Nemecko vydá nariadenie, že mu musia v škole modlitebnu dať. Nuž povedzte, kde žijeme? To už naozaj kresťan nemá miesto na tejto zemi? Alebo, aby bol ‚pokoj‘, všetci prijímame bez reptania islam?“

Priznám sa, že je to naozaj veľmi vážna otázka, ktorá rezonuje v myšliach mnohých, a to aj v súvislosti s tým, že islam je veľmi často pokladaný za fundament terorizmu, ktorý preniká celým svetom, nepozná hranice, nepozera na vinu či nevinu, nepozera na človeka. Neustále stavia samovražedných atentátnikov nevnímajúc ani deti. Niet sa teda čo čudovať, že naša čitateľka má problém.

Kde tento problém pramení?

Potrebujeme ísť hlboko do dejín civilizácie ľudstva. Niekde k Abrahámovi a jeho synom Izmaelovi a Izákovi, z ktorých má jeden pečať nelegitímneho syna otrokyne a druhý má pečať človeka, skrze ktorého Boh uskutočňuje svoje prisľúbenie Abrahámovi o potomstve. A tu niekde sa všeobecne hľadajú korene neznášanlivosti medzi Židmi a Arabmi, ktoré sa cez vznik islamu ešte rozrástli a preniesli aj do vzťahov s kresťanmi. Preto, aby sme neboli naplnení vášňami neznášanlivosti, ale naopak, aby sme v duchu Druhého vatikánskeho koncilu boli láskou vedení k dialógu, ale pritom

neboli neopatrni, potrebujeme poznať náuku islamu a to, či je naozaj on sám príčinou problémov v súčasnom svete, alebo za nimi stoja určité skupiny ľudí, či veľmi vplyvní fanaticki jednotlivci. Preto sa v rámci Našej farskej univerzity venujme otázke Islamu.

Čo je vlastne Islam a kto je jeho zakladateľ?

Islam môžeme charakterizovať ako jedno zo svetových náboženstiev s 1,1 – 1,3 mld. veriacich. Jeho zakladateľom je Mohamed (7. st. v Arábii). Podľa náuky Islamu je Mohamed „Boží posol“ (aspekt špecificky islamský) po Abrahámovi (Ibrahim), Mojžišovi (Moussa) a Ježišovi (Issa). Podľa islamu Mohamed ako posledný dostal najdokonalejšie poslanstvo od Boha, on sám však nie je boh, ani jeho syn, iba prorok. Mohamed (nazývaný aj perlou prorokov) sa narodil v Mekke v roku 570 po Kr. Pochádzal z rodiny Hašimovcov z kmeňa Kurajšov. Otec mu zomrel pred jeho narodením a matka, keď mal šesť ro-

kov. Jeho výchovu viedol strýc, uznávaný obchodník, s ktorým od svojich dvanástich rokov chodil na obchodné cesty. Aj z Mohameda sa stal uznávaný obchodník, prijal ponuku na manželstvo od istej bohatej ženy, ktorej spravoval obchody. Na jednej z ciest sa mu podľa jeho učenia na púšti zjavil anjel Gabriel a vyzročoval mu Aľahovo učenie. Nevedel však písať ani čítať, a tak sa učenie šírilo ústnym podaním. V roku 622 ho vyhнали z Mekky. Tento rok sa pokladá za začiatok moslimského letopočtu. Roku 630 Mohamed dobyl Mekku a tá sa stala centrom islamu. O dva roky neskôr Mohamed zomrel a jeho učenie sa začalo prudko šíriť. Islam ako náboženstvo je postavené na princípe existencie a uctievaní jediného Boha. Slovo islam znamená „odovzdanie sa alebo oddanosť Bohu, jednému, jedinému, ktorý nemá nijakých spoločníkov ani potomstvo, ktorý je ojedinelý a ktorému sa nič nevyrovná“. Slovom islam sa označuje aj islamské náboženstvo. Za základ viery sa podľa islamského náboženstva pokladá viera v piatich článkoch, ktorými sú: viera v Boha, viera v Božích anjeloch, viera v nebeské Knihy, viera v Božích posloch a viera v posledný deň sprevádzaný udalosťou zmŕtvychvstania a súdnym dňom. Niekedy sa k týmto článkom pridáva aj šiesty, ktorým je viera v osud. Články viery predstavujú určitý duchovný stav človeka a jeho presvedčenie. Islam je preniknutý náboženskými úkonmi, ktorými sú: konanie modlitby, odovzdanie zakatu (systém sociálnej pomoci), pôst počas mesiaca Ramadan a vykonanie púte do Mekky.

Celkom isto však túto otázku nemôžeme vyčerpať podrobne v jednom čísle, lebo je veľmi široká a nastolený problém je veľký a urgentný, preto sa k problému vrátíme v budúcom čísle. **DD**

Ako každý rok v tomto čase

Čas neuvieriteľne beží, v roku 2009 uplynulo už devätnásť rokov odvtedy, čo naša charita začala pôsobiť vo farnosti ako dobročinné spoločenstvo, ktorého členovia – aktivisti – vykonávajú túto činnosť bez nároku na odmenu. Spoločenstvom dobrovoľníkov sme ostali dodnes, len sme sa v roku 2005 pretransformovali a zaregistrovali ako občianske združenie. Tým nám vznikla možnosť okrem milodarov prijímať aj finančné prostriedky od fyzických a právnických osôb – 2 % dane zo mzdy.

O našom hospodárení sme podali správu, ktorú s informáciou o hospodárení farského úradu predniesol v závere roka pán farár Andrej Fordinál. Podrobnú správu spolu s výsledkom revízie hospodárenia predložíme členskej schôdzi. Čitateľov farského časopisu chceme informovať skôr o tom, čo sa nám v predchádzajúcom roku podarilo z nášho plánu uskutočniť, ale aj o tom, čo nás trápi, teda o našich problémoch.

Naše finančné prostriedky, vďaka Bohu, stačili pokryť všetky naplánované aktivity a akcie, pričom nám ostala aj finančná rezerva na tento rok. Zdrojom príjmov, ako sme už spomenuli, boli milodary dobrodincov. Niektorí nám finančné prostriedky na účet poukazujú pravidelne už niekoľko rokov, ďalej to boli spomínané 2 % z dane zo mzdy, lebo sa našli dobrodinci, ktorí aj v roku 2009 darovali svoje 2 % z dane práve nám. Okrem tých, čo nám na letný tábor detí poskytujú určitú sumu pravidelne: Miestny úrad MČ Bratislava – Staré Mesto a Miestny úrad MČ Bratislava – Nové Mesto, pričom MČ Bratislava – Staré mesto nám poskytuje príspevok aj na aktivity pre seniorov, sme dostali dar aj od našich „Béčkarov“, teda od blumentálskeho mládežníckeho spevokolu z výťažku z blumentálskeho plesu a aj z benefičného koncertu, ktorý organizoval Alex Goliaš s detským speváckym zborom SOZA Bratislava – Trnávka pre našu charitu. Ten bol určený deťom z rodín v núdzi. Všetkým vyslovujeme úprimnú vďaka.

V **sociálnej oblasti**, kde na prvé miesto stále dávame starostlivosť o starých a chorých, bol menší záujem zo strany ľudí odkázaných na pomoc. Je to zrejme strach púšťať do bytu cudzieho človeka, ale aj ľahostajnosť, keď nevidíme, že vo svojom najbližšom okolí máme osamelého človeka, ktorý potrebuje pomoc.

Pocítili sme aj dopad hospodárskej krízy, lebo stúpol počet záujemcov o sociálnu výpomoc. Pomáhali sme predovšetkým nákupom základných potravín, plienok a pod., dvom deťom z mnohohodetnej rodiny platíme obedy v školskej jedálni, deťom zo sociálne slabých rodín sme prispeli na letný tábor... Aj v roku 2009 sme uhradili tzv. „venové poistenie“ pre dve deti v detskom domove.

Isto sú aj iné rodiny v núdzi, ale hrdosť

im nedovoli požiadat' o pomoc. Ak viete o takejto rodine, informujte nás, poušľujeme sa v rámci našich finančných možností aspoň trochu uľahčiť ich situáciu.

V roku 2009 sme opäť pripravili **pre deti letný tábor** v Liptovskej Porúbke, ktorého sa zúčastnilo 36 detí. Veľká vďaka patrí všetkým dobrovoľníkom – vedúcim, ktorí opäť bez nároku na odmenu, venovali deťom týždeň zo svojich prázdnin alebo dovolenky, vdp. Mariánovi Bérovi, ktorý sa aktívne zúčastňoval na príprave programu pre deti i dp. Andrejovi Kalamenovi, ktorý sa ako nový kaplán zúčastnil tábora, ako aj vdp. farárovi Andrejovi Fordinálovi, ktorý, napriek tomu, že krátko predtým prevzal farnosť a musel sa „zorientovať“, ochotne nám vyšiel v ústrety a umožnil pánu kaplánovi Kalamenovi zúčastniť sa tábora.

Pre dôchodcov sme pripravili púte na sv. Hostýn a do Šaštína. Pokračovali aj nedelne stretnutia v „blumentálskom klube“. Tu nám však dochádza „repertoár“ a tak trochu aj „fantázia“. Veď za toľké roky „fungovania“ sa uskutočnilo množstvo prednášok, besied, premietaní filmov..., že by sme veľmi uvítali námety, ale aj konkrétnu pomoc – typy na zaujímavú prednášku, resp. prednášateľov. Iste mnohí poznáte ľudí, ktorí by vedeli zaujať svojimi zážitkami z ciest, vedomosťami, s ktorými by sa možno radi podelili. Uvítame každú pomoc: návrhy na doplnenie aktivít, typy ktoré pútnické miesta by sme mohli navštíviť, aké pamätihodnosti, aké akcie okrem už „zabehaných“ pripraviť, aby sme sa lepšie spoznali a zblížili ako členovia farnosti.

Veríme, že naše prosby neostanú nepovšimnuté a že okrem vytrvalosti vo finančnej štedrosti (nezabudnite, prosím, že sa opäť bliží čas, kedy sa budete rozhodovať, komu venovať 2 % zo svojich daní), dostaneme veľa dobrých podnetov, ktoré pre našu farnosť s vašou pomocou s láskou a radosťou zabezpečíme. Pre tých, čo majú prístup na internet a nevedia, že charita má svoju vlastnú webovú stránku, uvádzame kontakt www.charitablumental.sk, a upozorňujeme, že v kostole sú k dispozícii poštové poukážky s vytačenými základnými údajmi (názov, č. účtu), ktorými môžete poslať svoj milodar.

Záverom ešte jedna „aktivita“, ktorá síce priamo nesúvisí s Charitou, ale „technicky“ sa cez ňu uskutočnila a ostáva pod jej záštitou. Je to adopcia malého dievčatka z Kene v rámci akcie „**Adopcia na diaľku**“: Na základe článku v časopise Blumentál a besedy s vdp. Dianom v našom klube o biede, ktorú sám mal možnosť vidieť v Keni, naši farníci sa spontánne rozhodli využiť možnosť „adopcie na diaľku“ a prijali za „svoje“ jedno dieťa. Je ním malá Teresia Wathanji. Hoci pravidlá našej charity nedovoľujú finančne podporovať aktivity v zahraničí, bolo treba „technicky“ vyriešiť problém, kam budú dobrodinci posilať milodary pre toto dievčatko. Dali sme teda k dispozícii náš účet, pričom sa konkrétnym symbolom rozlišovali finančné prostriedky zasielané pre Teresiu. Naši farníci sa vedia podeliť aj s málom, a tak sme nielen zozbierali a odoslali finančné prostriedky na školné a na ostatné potreby pre Teresiu na rok 2009, ale máme na účte aj „rezervu“ na rok 2010. Všetkým

dobrodincom opäť tľmočíme úprimné poďakovanie od malej Teresie, ktorá sa nám pravidelne ozýva listom a poslala nám aj svoje vysvedčenie.

Za Občianske združenie Charita Blumentál Bratislava **H. Grigerová**

Zo života farnosti

Tak ako po iné roky, aj v nedávno skončenom roku 2009 sa na sviatok sv. Štefana konala v našom kostole **jasličková pobožnosť**. Deti si pripravili vianočnú scénu – „Rozprávanie“ odchádzajúceho roka a jeho štyroch ročných období. Opisovali, čo videli vo svete počas ich panovania. Hecry jednotlivé postavy stvárnil škôlkari, školopovinné deti, stredoškôlaci až i smelé mamičky. Najvyšším poradcom pri nácvikoch bola sestrička, ktorej postrehy a skúsenosti nám boli mimoriadne nápomocné.

V deň D – keď sme mali hrať scénu v kostole, trochu nás zaskočila absencia tých, ktorým choroba či iné prekážky zabránili zúčastniť sa. Hľadali sme teda alternácie, a postavu otca – nakoniec zahrál náš pán kaplán Kalamen.

Všetkým zúčastneným patrí úprimná vďaka, že si v čase, keď myšlienky mnohých lietajú len po zháňaní darčiekov, našli čas na prípravu a nácviky. Vďaka patrí aj ich rodičom, ktorí ich sprevádzali a pripravili pre deti pekné kostýmy. Perfektný bol kostým sv. Jozefa, za ktorým bolo vidieť ozaj kus tvorivosti rodičov. Pokúsili sme sa i keď amatérskym spôsobom priniesť medzi veriacich trochu vianočnej radosti. Škoda len, že výsledok toľkej námahy zúčastnených sledovala pomerne malá skupina farníkov... **Eva Kořínková**

„Chcem sa poďakovať predovšetkým Bohu za to všetko, čo sa podarilo dosiahnuť za uplynulých pätnásť rokov. Bolo to vynikajúce. Je potrebné, aby toto hnutie naďalej pokračovalo a aby sa mladí ľudia zaujímali o život ľudí inde na svete. Potrebujeme takúto solidaritu medzi ľuďmi na celom svete. Želám vám veľa požehnaní, úspechov a modlím sa za vás, zvlášť v čase vášho výročia, ale aj za budúce roky.“ **Takto pozdravil biskup diecézy Lodwar v Keni Mons. Patrick Harrington koledníkov 15. ročníka Dobrej noviny na Slovensku.**

Už tradične sa do koledovania zapojila aj naša farnosť. Program sme si pripravovali na „stretkách“ s mladými na fane. Nedali sme sa odradiť chrípkovými vlnami, ktoré sa na nás postupne striedali, a tak sa nakoniec štrnásť koledníkov mohlo predstaviť so svojím programom v kostole a následne

(Dokončenie na s. 8)

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po - Pi: 9,00 - 11,00 h; poobede Po - Pi: 14,30 - 16,30 h;
telefón: 55 56 23 19 (fax), 55 41 02 33, 0904 555 566;
kostol: 55 57 11 78.

SVÄTÉ OMŠE

• **nedela a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (mad.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45 (5 min. pred sv. omšou možnosť pristúpiť k sv. prijímaniu); 6,30; po-pia 16,30; 18,00 h (počas júla a augusta nebýva), v sobotu popoludní len o 18,00 h; • **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov. V deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok (napr. sv. Cyrila a Metoda a Sedembolestnej Panny Márie): 6,00; 7,30; 10,30, popoludní o 16,30 a 18,00 h - všetko slovenské).

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

• **vo všedné dni** ráno a večer počas sv. omši (vždy aspoň v jednej spovednici, podľa toho, ako nám to dovoľujú iné pastoračné povinnosti), a to ráno od 6,20 h približne do 8,00 h (podľa potreby aj dlhšie); večer od 16,30 h približne do 19,00 h (podľa potreby aj dlhšie); • **vo štvrtok pred prvým piatkom** a v prvý piatok už od 15,00 h; • **v nedeľu**, kedy každého kresťana katolíka zaväzuje povinnosť zúčastniť sa na celej sv. omši, spovedáme len v čase medzi dopoludňajšími sv. omšami.

FATIMSKÁ SOBOTA

6. 2. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe sv. ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 20. 2. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

v stredu ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda o 7,15 h; vo štvrtok po sv. omši, ktorá sa začína o 16,30 h, teda od 17,15 do 18,00 h. Saleziáni (Miletičova): vo štvrtok po večernej sv. omši.

KATECHÉZA

• **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 17,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa. • **pred prijatím sviatosti manželstva** sa začína vždy v prvý pondelok mesiaca. Snúbenci sa stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a potom s lektorom prirodzeného plánovania rodičovstva. Každé stretnutie sa začína vždy v pondelok o 17,00 h na farskom úrade. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.

• **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach pondelky, utorky a štvrtky na fare.

KNÍŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h a v stredu ráno od 8,30 do 10,30 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 - 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 - 11,00 h;
- **právna:** 1. a 3. štvrtok 9,00 - 11,00 h;
- **psychologická poradňa:** vždy v utorok o 19,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretávajú vo štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevy a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA FEBRUÁR

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby všetci vedci a intelektuáli úprimným hľadaním pravdy dospeli k poznaniu Boha.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby Cirkev poznala svoje misijné poslanie, verne nasledovala Krista a ohlasovala jeho evanjeliu všetkým národom.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Aby kňazi rástli v obetavej službe zverenému Božiemu ľudu a v tšení a sústredení praktizovali prípravu pred prinášaním Najsvätejšej obety.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

2. 2. Obetovanie Pána

3. 2. Sv. Blažej, biskupa a mučeníka

11. 2. Preblahoslavennej Panny Márie Lurdskej

14. 2. Sv. Cyrila mnícha a sv. Metoda, biskupa, spolupatrónov

Európy pripadá na nedeľu a tento rok sa slávi len v Žilinskej diecéze, ktorej sú hlavnými patrónmi

17. 2. Popolcová streda

21. 2. Prvá pôstna nedeľa

22. 2. Katedra sv. Petra, apoštola

OZNAMUJEME, ŽE

- **dňa 11. 2. je spomienka na Lurdsú Pannu Máriu a 18. svetový deň chorých.** Z tohto titulu budeme v našom chráme v nedeľu 14. 2. pri svätej omši o 16,30 h udeľovať sviatosť pomazania chorých pre tých, ktorí sú v ohrození života, bez ohľadu na vek. Sviatosť zmierenia pre chorých budeme vysluhovať od 15,00 h;
- **pobožnosť Krížovej cesty** bude vždy v piatok po sv. omši, ktorá sa začína o 16,30 h, teda asi o 17,15 h, v nedeľu pred popoludňajšou sv. omšou, teda o 15,45 h.

Štatistické údaje za rok 2009

Počet krstov do 1 roku	209
Počet krstov: do 1. roka	141
do 7. roka	76
nad 7 rokov	12
Počet prvoprijímajúcich	71
Počet pobirmovaných	42
Počet sobášov medzi katolikmi	46
s nekatolikmi	10
Počet rozdaných svätých prijímaní	120 000
Počet dospelých pripravujúcich sa na krst	11
Počet pohrebov	1 071
zaopatrovaných z pochovaných	466

(Dokončenie zo s. 7)

vybrať do ulíc a domácností. Ako obvykle, aj tento rok sme sa rozdelili na dve skupiny - mestskú a „kolibskú“. Návštevu každej čalk veľký okruh ulíc a domácností. Mnohokrát sme koledovali aj náhodným okoloidúcim. Trochu zábavné bolo improvizované koledovanie pre istú anglickú rodinu... Úvodné nadšenie po čase vystriedala únava, zima a ubolené nohy. Silu sme si dodávali vzájomne tým, že sme si uvedomovali, pre koho vlastne koledujeme.

Štedrosť a otvorenosť srdca ľudí, ktorých sme navštívili, prejavila sa nielen v srdečnom privítaní, pohostení, ale aj v finančnej pomoci. Tá bol tento rok rekordná: 775 €.

Srdečné Pán Boh zaplať patrí všetkým darcom a úprimná vďaka deťom, ktoré obetovali kus svojich prázdnin, aby pomohli núdznym v Afrike.

Eva Kořinková